

«De som kom tilbake...»

200-årsmarkeringa 2025 torsdag 11.9.2025 kl 19.00 Granby gård

Hva vet vi om de som kom tilbake?

Det er vanskelig å finne informasjon om de som kom tilbake fra Amerika uten tidkrevende kildestudier, eller samtaler med folk som husker.

Folketellingene fra 1910 og 1920

- ble ikke frigitt før etter 100 år, de har altså ikke vært tilgjengelig før 2010 og 2020.
- fanger ikke opp de som kom tilbake etter 1920
- fanger heller ikke de som var døde før tellingene ble gjennomført.
- noen av de som ble registrert som tilbakevendte, dro tilbake igjen på et seinere tidspunkt.
- det er ikke sikkert alle hjemvendte fylte ut rubrikkene om Amerika-opphold.

Trøndelag

I Trøndelag er det gjort tre studier der «tilbakevendte emigranter» er tema. Den ene gjelder Verdal, den andre Bjørnør, mens den tredje er for Snåsa og Åfjord (se Molde, side 419). Antallet som kom tilbake ser ut til å variere fra bygd til bygd, og kunne også variere mye alt etter hvor de oppholdt seg mens de var i Amerika. For eksempel kunne det være enklere å slå seg til for godt som farmer i Minnesota enn som tømmerhogger i Wisconsin.

Selbu

Selbuboka, *Selbu i fortid og nåtid*, bind 2, side 12:

I alt vet vi om vel 2300 mennesker som utvandret fra Selbu og Tydal før århundreskiftet. Det tilsvarer 45% av middelfolkemengden i tidsrommet. Legger vi til at nærmere 1500 mennesker flyttet fra herredet til andre steder her i landet, bringer det prosenten opp over 70%. Det var da heller ingen andre bygder i Trøndelag og få overhodet i landet som ble så sterkt tappet for folk som Selbu.»

I Selbuboka står det også at det i alt var 72 hjemvendte nordamerikanere i bygda i 1920. I følge Ingrid Semmingsen var det i 1920 ca 50 000 hjemvendte utvandrere i Norge, ca 6% av alle de 800 000 som utvandret. Andre kilder antyder så mye som 18% hjemvendte for hele perioden fra utvandringa starta og fram til 1940.

Så langt har vi 50 navn som har kommet opp etter samtaler med kilder her i Selbu, som har hatt tilbakevendte i sin familie.

Hvorfor kom de tilbake?

I kapitlet *Tilbakvendte emigranter* (side 414-453) skriver Jostein Molde om kilder, folketellinger, årsaker til retur, eksempler på tilbakevendte (Tranmæl, Nygårdsvold, Olaf Berg, mfl), og litt om hvilke impulser de hadde med seg til lokalsamfunna de kom tilbake til. På side 423 oppsummerer han en rekke årsaker til at folk vendte tilbake, blant annet:

- Økonomisk krise i Amerika
- Gode tider i Norge
- Ta over farsgården
- Kjøpe seg gård
- Slippe unna krigstjeneste i 1. verdenskrig
- Mistrivsel
- Mislykkethet med oppholdet
- Økonomiske problemer
- Familiære årsaker
- Jobbrealterte årsaker
- Helsemessige problemer
- Hjemlengsel
- Tilbringe de siste årene av livet i hjemlandet
- Tilføre noe nytt til hjemstedet.

Andre kilder

Så langt vi kjenner til, er det lite skriftlig materiale å finne om noen av de som kom tilbake til Selbu etter opphold i Amerika, ut over det vi finner i Selbuboka, og i boka til Inger Granby (*Mennesker på vandring – selbygger og tydalinge i Amerika*).

De navnene som står oppført her, er skrevet ned etter samtaler med privatpersoner i bygda i den hensikt å finne fram til fortellinger om noen av de som kom tilbake fra Amerika, egna til å bli innslag på møtet 11. september under jubileumsuka.

Oversikt over noen av de som kom tilbake

Tydal

Josef Olsen Svelmo (Svelmo Midtre) – Reiste 1883, tilbake 1913. Greide ikke å livnære seg her. Fikk billett av fattigstyret tilbake til Amerika. Ble der.

Einar Tomassen Nygård (Nygård Øvre) – (1898-1975) reiste til Amerika den 5. november 1923, og kom tilbake 1927, antakelig i juni det året. Han giftet seg mens han var hjemme, i 1928, med (Lisbet) Marie Johannesdatter Østby (1900-1990) fra Sjursgarden Vestre. De overtok Nygården øvre i 1932 og fikk sønnen Karl i 1937.

Skipet Bergensfjord var banebrytende ved at det seilte direkte fra Norge til USA, uten anløp i Europa før ferden over Atlanteren. Dette forkortet reisetiden mye, fra opp mot fire uker til kun én uke.

I Tydal har det dukket opp et amerikabrev som lenge ble oppbevart på Nytrøen. For noen få år siden ble det overlevert til historielaget av Anne Tove Paulsby som sammen med John har overtatt både Nytrøen og Tyholt. Brevet ble så gitt videre til sønn av Einar, Karl Nygård, som ikke hadde hørt så mye om farens tid i Amerika. Før overleveringen, ble brevet nedskrevet av Hilde R. Kirkvold. Einar skriver brev til Jens Tyholt (1891-1947), som var ugift og drev Tyholt sammen med sin mor, Marit, da han mottok brevet. Han forble ugift resten av livet. (Se brevet nederst i dette dokumentet, vedlegg 01).

Henning T. Nygård (Einars bror). – Reiste 1930, tilbake flere ganger, for godt ca. 1960(?). Snekker, også i Alaska. Samlet inn penger, og var tilbake og hjalp med bygginga av Tydal helsehus 1954.

Anders Larssen Østby alias Anders Bakka. – Reiste 1909, tilbake 1915. – Gruvearb., fikk seg farm i Gatske i Minnesota. Giftn seg i Tydal, kona ville ikke reise til Amerika, altså ingen retur.

Ole Larssen Østby (Anders`bror). – Reiste 1911, tilbake ??

Lisbet Serina Jonsdatter Østby (Østbyhaug Østre). – Reiste 1909, tilbake ??

Ane Marta Jonsdatter Østby (Lisbets søster). – Reiste 1911, tilbake ??

Peder Jonsen Østby (Lisbet og Anes bror). – Reiste 19??, tilbake 19??.- Bosatt i Horg.

Jens Pedersen Kirkvold (Husvold Øvre) – Reiste 1893, tilbake 1938. Hjalp søstra med småbruket.

Kari og Laurits Løvøen (Kirkvoll). – Reiste 1904, tilbake ca. 1930. – Bl.a. sauefarm i Canada. Også tilbake to ganger i mellomtida. Kjøpte Kirkvoll bnr. 1, flytta fra det gamle to-gardstunet (Karis heim) og bygde en ny gard. Barnløse.

Ernst Johannessen Rotvold (Rotvoll) – Reiste 1907, tilbake 1914. – Snekker. Tok over farsgarden Rotvoll.

Kari og Svend Unsgård (Stugud. Nedre) – Reiste ???, tilbake ??? - Næve, Hølonda.

Gjertrud og Johan Unsgård (Svends bror) – Reiste 1927, tilbake 1932. – Bygde nybrottsbruket Nyheim på jord fra heimgarden.

Ingeborg Sofie og Ole Kaspersen Moen (Moen gård). – Reiste 1888, tilbake raskt. – Overtok Moen. Solgte den 1899. Kjøpte gard ved Rørros.

Øverbygda

John N. Mosleth Mebust, født i Hafella. Var snekker i Minneapolis i 7 år. Det var ei dame fra Nordgara som solgte skog ovom dammen i Mølnåa i 1912 til Thomas Angell Stiftelse for 1200 kr, og dro til USA. Muligens var han snekker for henne.

Peder Kristian Uglem (1875-1950).

Peder Kristian Uglem ble født 29. september 1875. Far er Kristen Pedersen Haarstad. Mor er Marit Andersdatter født Uglem. Utvandret 19.04.1904. Kom til Minneapolis og var der en kort stund. Dro videre til Dawson og Marietta og var der i 9 år. Reiste så til Montana og tok 160 acres land på Homestead i nærheten av Malta hvor han for det meste har oppholdt seg. Mr Uglem var en dyktig og pålitelig arbeider og en troverdig mann. Kom tilbake til Selbu i 1924. Ble gift med Gurine Uglem (født Borseth) og bygde småbruk i Borsethdalen i Innbygda. Peder døde 17 mai i 1950. Han hadde ei søster som heter Kari Uglem som også bodde i Innbygda.

Olaf O. Rønsberg fra Rønsbergbakken. Han reiste i april i 1929 med båten Ascania, et halvt år før krakket på fondsbørsen i New York.

Det kan hende Olaf dro til Amerika for å tjene penger, men sikkert også for å se seg om i den store verden. I et brev fra ei tante av Olaf, (Ingeborg, som reiste til Amerika i 1883), skrevet i Sargeant i Minnesota den 6. juni 1929, noen måneder før det store krakket på børsen, kan en lese mellom linjene at hun var bekymret for han, at hun kanskje hadde hørt rykter om at han strevde, og forsøkte å gi han råd.

(...) Vel, Olaf mine Tanker har fulgt med dig hele tiden, og dem har ogsaa veret paa Bakken hos Moder. Det var vel ikke saa let at lade dig gaa i ser for mor, men Herren er allevegne og beskytter os alle naar vi holder Os til ham. Og da jeg ved at du er en kristelig ung mand saa vils du ved Guds Naade blive bevaret ti i samfund med den Herre Jesus kan vi vandre ijennem denne Verden og blive bevaret vor vi er og vad vi møder i denne onde Verden. Vel Olaf jeg ved dog at du finder det lidt rart i førstningen, men du skal se det blir bedre naar du har veret her en tid. Men jeg kan ikke forstaa vordan du kunde komme ifra hjemmet da di har saa meget at drive med, din Fader maa vell have en Dreng nu antart jeg. Spaar det er din hensigt at vere her til lans en tid og reise hjem ijen og det er jo ikke noget rart at du liker komme ud og se dig om. Og Canada er vel en god Plads da det er uhyre stort, større enn hele US men ikke paa langt ner saa meget Folk ikke halvparten. Så du er da Engels Mand, men jeg er Americkaner. Vell, det er baade snille og stygge Folk at treffe vor du kommer i Verden og ver forsiktig Olaf, vis ikke op Penger iblant Fremede ukjente Folk, og ver ikke hos folk som aldri faar jort nok arbeide. Pas godt paa helsen din, og blir du jennem Vaad saa byt Kleder strags for her er et andet Klimat en i Norge. (...).

Det var lite snakk om oppholdet i Amerika i heimen, verken mens han levde, eller seinere. Bare noen bilder fra en stor farm fantes i en gammel album som sjelden var framme. Han kom tilbake i 1932, og drev småbruket fram til sin død i 1955.

Vikvarvet/Sjøbygda

Torsten N Slind (Tæstinj Litjhøgja). I USA (Rooswelt) under 1. vkr., amerikansk soldat i Frankrike, ble gassa. Kom tilbake på 30-tallet. Døde av nyresvikt, resultat av skader under krigen.

Ole P Gulset (Ole Glennenj)

Nicolai Aftret (Lai Bakka, Ble kalt Nic i Amerika). Kom tilbake fra La Cross, Washington.

Mikal Åsum. Dro til La Cross i 1907, tilbake i 1916. Gift med Marit Rønsberg.

Anne Hammer. Kom tilbake og døde ugift. Broren, Arnt, drev Hammer gård etter at han også kom tilbake fra Amerika.

Jakob Okstad. Bestefar til Ingfrid Aune. Søstra, Marit, var gift med Petter Eggen.

Ingebrigt Renå, f. 1898, gift med Gerd Marie, f. 1924 (hun flytta fra han og bosatte seg i Stuggudalen). Ingebrigt var bror av morfaren til John-Ingvar Moslet. Var i USA som vanlig løsarbeider, farmer, skogsarbeider. Hadde mange gulltenner da han kom tilbake. Det var så trange tider at han lurte seg opp på vognene på godstoget og ble svart i ansiktet fra skorsteinen på kull-lokomotivet.

Jon O Kjøsnes. Han hadde alderstrygd og barnetrygd samtidig, - to døtre. Den ene, Inger, dro til USA like etter konfirmasjonen.

Jonas Buri (1878-1957). Reiste til Amerika i 1900. kom tilbake ca 1910, og tok over gården Granås (Buret), 134/4. Gift med Karen Halvardsdatter fra Vikajordet 135/2.

Haldor Guldseth (1835-), fra Andersgarden. Dro til Amerika i 1857, der han blant annet deltok i borgerkrigen. I 1865 kom han tilbake, før han året etter fikk med seg 232 selbygger til Midt-Vesten. (Et brødrepar Moen fra Selbustrand var også med i borgerkrigen).

Halvard Nervik. Dro til USA i 1907, kom tilbake 1920, kjøpte Nervik gård. (Selbukommisjonen, ca 1920, Thomas Angel solgte rettigheter til eiendommer, alle husmannsplassene fikk skjøte på tomter, og tildelt skogeiendommer). Halvard kom tilbake med godt med penger. Kjøpte tomt(er) ved Fiskhustjønna og Hukkelvatna. Starta Nervik bruk, sagbruk og høvleri, som var i drift til utpå 50-tallet. Det lå «nerri Bønnoddja». Skaffa arbeid til ungdom i bygda om sommerene. Han var en snill og klok mann, i følge folk som kjente han.

Peder Stamnes, gift med Ane, som var søstra til Ingeborg Stamnes, som var bestemor til Peder Emstad.

Kristen Punde Flønes. Kom fra sjøelve Pundsgården, langt oppe i lia på Selbustrand. Dro til Amerika ca 1880, kom tilbake ca 1890. Kjøpte Flønes-gården fra Thomas Angell. Punde drev godt. Hadde seter på Selbuskogen, Dverghaugen. Kom tilbake til Flønes, kjøpte gård, flotte stuebygninger først på 1890-tallet, storslagent, med penger og vett. Eidemvik, - grensa mellom Eidem og Flønes, første gården helt ved veien på høyre sida. Kari bor der i dag. Kristen

Stamnes tok navnet. Kristen junior, - dattra Mari tok over, så kom enda ei datter, Kari – då døde det ut, men jorda ble drevet, løsdrift av fjøs.

Peder Persen Moen. Dro til Amerika sammen med Kristen Punde Fløsnes i 1890. Da han kom tilbake i 1890, kjøpte han Grøbba i Vikvarvet. Bestefaren var Peder Grøbbenj, gift med Ane Stamnes.

Kristian Eidem (f. 1862). Bestefar til Åse Valli. Dro til Amerika i 1889, uvisst når han kom tilbake.

Johan Eidem. Bror til Kristian Eidem, reiste til Amerika i 1903, og kom tilbake i 1915, og drev da gården Bakken (Eidemsbakken på Eidemsvik).

Mons Langli. Var i Amerika og kom tilbake ca 1890. Kjøpte gård av Bylow, bestyrer på Thomas Angell, og hadde seter på Selbuskogen. Gift med Karen Bruråk Sesseng, datter til læreren Ingebrigt Sesseng.

Jon Renå. Far til Halfdan Renå, dro til USA.... Kom fra Vikvarvet, slo seg til i Øverbygden

Ole Kjosnes Borggar'n. Kom tilbake i 1921. Faren var Ole G Kjosnes (?)

Olaf O Slind. Dro i 1927, og kom tilbake i 1932. De andre fire brødrene tapte penger i krakket i 1929, og fikk ikke råd til å komme heim. Ane Gjitvai, søstra til Olaf, ble gift med Henrik Kåsen. Onkelen til Ane, Baro, var far til Marit Åsâm (Trondsetås) og Gunnar Barosen.

Einar P Slind (Einar Labbi, Botnenj). (Goffa til Peder Emstad). Faren var Einarsen Stamnes. Var i Amerika (Elks Point, Minnesota) før han kom tilbake ca 1913. Drev butikk ni Labbi. Åpent døgnet rundt. Fikk kjøpt det du ba om, om det så var en sigarett. (Butikken het Elvheim?). Han ordna badekar i 2.etg og tok 50 øre for et bad for de som ville betale. De som tok til takke med samme vatnet som gjesten før deg, slapp med 25 øre. Vatnet ble varmet ned på kjøkkenet og båret opp i badekaret. Vannet ble tappa ut i et rør gjennom veggen.

Oppigarden Kjosnes. Dro 1885 kom tilbake i 1887. Han var bror til oldemor til Jomar Valli, som var gift i Kleseth. Han var også far til Peder Kleseth, de som solgte gården til Peder Morseth.

Innbygda

Halvard Arntsen Nykkelmo. Halvard reiste fra Norge med skipet Salmo 29.4.1903 til Madidon Minnesota der hans besteforeldre, tanter og onkler hadde bosatt seg i 1882. Arbeidet med jord- og skogbruk. Reiste heim i 1914 for å ta over heimgården. Se vedlegg 02.

Ole Arntsen Nykkelmo. Ole reiste fra Norge 3.5.1911 til Spokane Washington. Arbeidet med skogbruk og jordbruk, også hos sin søster Marit Dybvad i Silver Lake, Minnesota. Han reiste heim i 1922. Hadde tatt førerkort i Amerika, og fikk jobb som sjåfør på Selburuta.

Ingebrigt P. Garberg fra Garberg Østre. Reiste i 1882. Kom tilbake etter 3-4 år, og kjøpte gården Aftret Nordre i 1886.

Paul P. Garberg fra Garberg Østre. Reiste i 1880. Kom tilbake i 1891, og byttet gård med Ingebrigt. Bosatte seg på Aftret Nordre i 1891.

Gunnar Berntsen Kulset fra Kulset Østre. Reiste i 1884. Kom tilbake i 1897 og ble bureiser på Utsikten 1897 (utskilt fra hjemgården Kulset Østre).

Sivert Jonsen Uglem fra Uglemberget. Reiste i 1889. Kom tilbake i 1905, overtok hjemgården.

John P. Garberg fra Garberg Øvre. Reiste i 1889. Kom tilbake i 1901 og bosatte seg som bruker i Lånke.

Peder P. Garberg fra Garberg Østre (bror til Ingebrigt B. Garberg). Reiste i 1889. Kom tilbake i 1906. Med erfaring fra gullgraving i Amerika startet han leting etter mineraler i Selbu (Se Inger Granby side 279).

Kristen P. Garberg fra Garberg Østre. Reiste i 1891. Kom tilbake i 1909 (bestefar til Inger Granby).

Helke (Helga) Estensdatter Langli fra Langli Gunnagarden. Gift med Gunnar Berntsen Kulset (Utsikten 129/8 på Kolset). Kom tilbake og bosatte seg på Utsikten.

(Hvem?) Reiste med nyfødt datter, Bergliot Kristine, i 1900. Familien kom tilbake i 1908 og bosatte seg i Meråker. Flyttet til Selbu i 1917 og bosatte seg på Kyllø Østre, Øverkyllø).

Strånda

Gunder Åsen (Gunnar Solem). Var i USA i 7 år. Jobba på farm, gårdbruker, postbud. Kunne ikke et ord engelsk da han kom tilbake.

Ole Thomassen Grøtem (1889-1969). Kom fra Grøtem Øvre (Tåmmåsgården). Faren var Tomas Renaldsen Grøtte, og mora var Ingeborg Haldorsdatter Sesseng. Dro til LaCross i Amerika våren 1911, og kom tilbake i 1927. Han står oppført som jordarbeider. På Granby henger det et bilde fra gårdsarbeid der Ole, Halvor Nervik og Peder Solem er med.

Ole ble gift med Oline Jonsdatter Viken (1884-1961) i 1915. Hun kom fra Nervik Østre 133/1 (Framigården). De hadde fire barn, Trygve Ingram, John Bernard, Eline Telma og Bernice Jenny. På heimturen til Norge kjørte han bil fra vestkysten til østkysten, og tok bilen med til Norge. Det sies at han skal ha kjørt opp på toppen av Pikes Peak i Colorado, og at han måtte rygge den siste biten for at bilen skulle få bensin i den bratte bakken. Denne bilen kjøpte Erman Kløften, og brukte den i mange år. Seinere har en fra Malvik satt den i stand. Nåværende eier begynner å dra på åra, og ny eier er på trappene.

Ole drev gården fra han kom tilbake i 1927, i sju år. Da hadde den vært i slekta i åtte generasjoner. Reidar Sandvik kjøpte gården i 1935.

Amerikagårder

Nykkelmo	Haldor Arntsen	1903-1909	Tok over heimgården
Nykkelmo	Ole Arntsen	1911-1922	Sjåfør på Selburuta
Garberg Østre	Kristen P Garberg	1891-1909	Nyrydding for egen gård
Nervik	Halvard Nervik	1907-1920	Tok over heimgården, sagbruk mm.
Flønes	Kristen Punde Flønes	1880-1890	Tok over gård, Eidemsvik
Grøbba	Peder Persen Moen	1880-1890	Tok over gård
Labbi	Einar P Slind	- -1913	Butikk i Labbi
Borsethdalen	Per Kristian uglem	1904-1924	Småbruk i Innbygda
Tåmmåsgarden	Ole T Grøtem	1911-1927	Tok over heimgården
Nygården øvre	Einar T Nygård	1923-1928	Tok over heimgården
Sjursgarden vestre	Anders Larssen Østby	1909-1915	
Kirkvollen	Kari & Laurits Løvøen	1904-1930	
Rotvoll	Ernst J Rotvold	1907-1914	Tok over farsgården
Nyheim	Gjertrud & Johan Unsgård	1927-1932	Nybrott

Vedlegg 01

Amerikabrev fra Einar T. Nygaard til Jens Tyholt - 1926

Her skriver Einar brev til Jens Tyholt (1891-1947), som var ugift og drev Tyholt sammen med sin mor, Marit, da han mottok brevet. Han forble ugift resten av livet.

Konvolutt: *Mr. Jens L. Tyholt, Tydal via Trondhjem, Norway*

Stemplet: BUTTE¹, JAN 8, 1926 MONT.

*Sendt by
E.T.Nygaard
364 E. Broadway
Butte. Mont.*

Butte den 7-1-1926

Gode Ven!

Godag Jens!

Jeg har lenge tenkt til at skrive til dig men det har blevet bare med tanken for det er en uendelig masse med brev som jeg har sendt til Tydal siden jeg kom hit, saa du har vel hørt om mig likevel tenker jeg. Jeg arbeider i gruben som du antagelig har hørt, men jeg begynder nu at bli lei dette, for det er ovant naar man kommer fra Tydal saa lenge paa samme plads. Og minerne her er adskillig anderledes end minerne i Norge. For eks. naar vi var ved Røstvangen gruber², det var baade for varmt og for koldt, men her er saa varmt det er nesten umulig at arbeide paa sine pladser. Men det er lit mere moderne maskineri, saa man kan gjøre en masse arbeide vis man forsøker derpaa. Og det maa man selvfølgelig vis man tenker paa at tjene noget. Foresten om man arbeider for dags betaling som er 4,75 dollar saa er det heller ikke saa værst vis man regner i Norske penger. Natuligvis naar man trekker fra mat og hus og klæder saa kan man av 4,75 dollar regne 3 dollar tilgode vis man er sparsomelig, men det er jeg langtifra ikke. «Well» jeg tjente ganske godt sidste sommer men likevel er man ikke grundrik. Selvfølgelig meget bedre av end om jeg har været i gamlelandet for efter hvad Gaarden siger

¹ Butte er en gruveby i Montana som lenge var en av de største byene vest for Mississippi, og rundt 1920, 3 år før Einar kom dit, var byen kommet opp i 60 000 innbyggere. Da var den en av de mest beryktede kobbergruvebyene i det vestlige USA med flere hundre barer og et beryktet Red-light district. I 1916 var det ca 14,500 som jobbet i gruvene. I dag er har byen ca 35 000 innbyggere og bare rundt 350 arbeider i gruvene.

² Røstvangen gruver ligger midt mellom Kvikne og Tynset i Østerdalen. Gruvedrifta på Røstvangen startet i 1904 og ble drevet sammenhengende helt til de gikk konkurs i 1921.

blir det intet arbeide at faa denne vinter saa jeg er glad jeg er her. Dem siger det er ondt om arbeide her paa vinteren , men jeg tror om alle dem som er vant med grubearbeide i Tydal have været i Butte, saa skulde dem alle haft arbeide inden et paar uger, og om dem da vilde, kunde dem staaet der i aarevis for det er ikke saa snart færdigt som arbeidet i gamlelandet brugte at bli i det sidste. Ja du driver vel farmen forstaar jeg, saa du behøver ikke noget andet arbeide. For jeg har sagt, og siger fremdeles, at den som har saa meget at dem klarer sig nogenlunde i Tydal vet ikke hvor godt dem har det mot dem som maa reise bort paa arbeide samme hvor det end er i Norge eller Amerika. Men det er mange i Tydal som man kan sige har været bedre av om dem har været her. Det tror jeg ialfald.

«Well» jeg haaper vi kan sees igjen om ikke saa svært mange aar og da faar vi holde kalas som forslaar. Du maa stelle dig slik saa jeg kan faa ture brylup paa dig naar jeg kommer hjem, for du som har gaard og grind maa selvfølgelig have Kjerring. Eller hvad tror du? Jeg ser i brev hjemmefra at Gustav Kirkvold³ er bleven gift. Ja, ja han er vel færdig med grubearbeidet efter denne dag. Hvordan er det med Jon Bergaard⁴? Han holder vel paa som vanlig. Du maa hilse ham fra mig. «Well» jeg maa slute for denne gang i haap om at høre fra dig. Dette er skrevet saa fort det blir vanskelig at forstaa, men du faar stove dig igjennem det. Hils alle i dit hjem.

«Best regards to you from your friend» Einar T. Nygaard, adresse 3464. E. Broadway, Butte Montana U.S of Amerika.

(Bildet: Einar T. Nygaard 1922 - fotograf Schrøder, Trondheim).

³ Paul Gustav Pedersen Kirkvold (1892-1985) gift 7. mai 1925 med Marit Larsdatter Løvøen (1901-1977).

⁴ Jon (1889-1958), ugift. Han var en original og allsidig kar, som bl.a. drev som anleggsarbeider, telefonmontør og altmuligmann. I 1970-åra ble det reist en statue inne ved Skaftet langs vegen til Nedalshytta til minne om ham.

Vedlegg 02

Halvor Arntsen Nykkelmo (1878-1976)

Halvor Arntsen Nykkelmo 1878 - 1976

Halvor var den eldste av ti søsken på Nykkelmoen. Han var sønn av Arnt Halvorsen Nykkelmo og Kari Pedersdatter Hårstad.

Han var født 24.1.1878.

Besteforeldrene hadde sammen med sine voksne barn, unntatt Arnt, utvandret til Madison Minnesota i 1882.

Fire av de ti søsknene utvandret i besteforeldrenes fotspor rundt 1900-tallet. Halvor reiste i 1903.

To av disse fire levde resten av sine liv i Amerika, men Halvor og broren Ole returnerte til Selbu og stiftet familier der.

Halvor arbeidet på gårder og i skogen i Amerika, og han hadde ikke egen farm.

Da hans far, Arnt, døde, returnerte han til Selbu i 1914 og tok over Nykkelmoen.

Nye hus ble bygd, sannsynligvis med penger tjent i Amerika.

Årene etter han kom heim, ble preget av engelske ord og uttrykk, mye kontakt med familien «over there», oversetter av amerikabrev som ble sendt til både han og andre i Selbu, vert for amerikanske gjester og en forteller av historier fra amerikaoppholdet.

Etter 12 år i Amerika, der han arbeidet for andre, ble han veldig stolt over å være eier av Nykkelmoen, og skogen og setra på Langåsen på Innbygdmarkene. Stoltheten preget han mye i måten han tok vare på det han eide.

Han døde 20.2.1976 på Nykkelmoen etter å ha vært sengeliggende en dag.

Han var da 98 år, og hadde levd et langt og innholdsrikt liv.